

Protokoll fört vid möte med Landsbygdsnätverkets styrgrupp den 1 september 2016

Företagarna, Stockholm, klockan 10–16

Närvarande

Styrgruppen

Peter Melin, Jordbruksverket, ordförande
Tore Johnsson, Sveriges Fiskares Producentorganisation
Annika Andersson, Lokalt ledd utveckling
Christina Frieberg Lokalt ledd utveckling FOG
Terese Bengard, Hela Sverige ska Leva
Ingmar Alm, Svenska Fotbollförbundet
Mattias Grapenfelt, Hushållningssällskapens Förbund
Sofia Lindblad, LRF (punkt 1–14)
Eva Engström, Länsstyrelserna
Thomas Norrby, SLU
Åsa Bjelkeby, Tillväxtverket
Andreas Vass, Företagarna (punkt 1-10)

Adjungerade

Andreas Mattisson, Förvaltningsmyndigheten Jordbruksverket

Landsbygdsnätverkets kansli

Karin Hjerpe
Nils Lagerroth

Övriga

Maria Ahlsved, Näringsdepartementet
Bianca Burkardt Salazar, Näringsdepartementet (punkt 1–10)
Eva Kaspersson, Näringsdepartementet (punkt 1–5)

1. Mötets öppnande

Ordförande Peter Melin öppnade mötet och hälsade alla välkomna., särskilt Mattias Grapenfelt från Hushållningssällskapens förbund som är ny i styrgruppen.

2. Sekreterare

Till sekreterare för dagens möte valdes Karin Hjerpe.

3. Justerare

Till att justera dagens protokoll valdes Ingemar Alm.

4. Föregående protokoll

Föregående mötes protokoll godkändes och lades till handlingarna.

5. Information från Näringsdepartementet och förvaltningsmyndigheten

På gång på Näringsdepartementet

Maria Ahlsved informerade om aktuellt arbete på Näringsdepartementet.

Livsmedelsstrategin är försenad. Regeringen är överens om strategin men inväntar alliansen.

Landsbygdkommittén kom med ett delbetänkande i mars och har haft dialogmöten under våren/sommaren. Utredningen ska vara färdig den 31 jan 2017. Det har skett några förändringar i sekretariatet: Maria Gustafsson har ersatt Mathilda Åberg, Sören Häggroth har ersatt Martin Johansson och Peter Ehn har anställts på sekretariatet.

Besöksadress: Vallgatan 8

Leveransadress: Gjuterigatan 4

Postadress: 551 82 JÖNKÖPING

Tel: 036-15 50 00

Webb: www.landsbygdsnatverket.se

E-post: landsbygdsnatverket@jordbruksverket.se

Sociala medier:

[facebook.com/landsbygdsnatverket](https://www.facebook.com/landsbygdsnatverket)

[@landsbygdsnatve - twitter](https://twitter.com/landsbygdsnatve)

Som en del i den pågående uppdateringen av OECD-rapporten om Sverige har intervjuer genomförts under våren. Näringsdepartementet har fått ta del av ett första utkast för faktagranskning. I ett kapitel följs de tidigare rekommendationer upp, ett kapitel handlar om ”governance” och ett om landsbygdsutveckling. Rapporten ska vara färdig i början av 2017 och kommer att spridas (hur är ännu inte bestämt).

Regeringen har presenterat fem strategiska samverkansprogram: nästa generations resor och transporter, smarta städer, cirkulär biobaserad ekonomi, life sciences samt uppkopplad industri och nya material.

Det har skett personalförändringar på enheten för hållbar landsbygdsutveckling. Hans Rolandsson tar över Eva Henriks arbete med samordning av landsbygdsprogrammet och Maria Ahlsved tar tillfälligt över Linda Broströms arbetsuppgifter som rör LLU. Därutöver har Anna Hedberg slutat.

På gång på förvaltningsmyndigheten

Andreas Mattisson informerar om läget för programmen.

Ex post-utvärderingen av föregående landsbygdsprogram genomförs för närvarande och flera olika universitet och högskolor är inblandade. Rapporter kommer under oktober och november och utvärderingen ska vara kommissionen till handa i december.

Möjligheterna att få fram statistik om programmet är begränsade eftersom system ännu inte utvecklats utan hanteringen sker manuellt. Den 1 juli var läget följande:

- Företagsstöd, 4 500 inkomna ansökningar till havs- och fiskeriprogrammet och landsbygdsprogrammet, med en total investeringskostnad på 8,5 miljarder kronor (det sökta stödbeloppet är lägre).
- Projektstöd, 3 500 inkomna ansökningar om en total investeringskostnad på 14, 5 miljarder kronor, varav merparten bredbandsstöd.
- Miljöinvesteringar, 550 ansökningar om en total investeringskostnad på 130 miljoner kronor.
- Det finns 740 beslutade stöd inom landsbygdsprogrammet, varav 487 bifall (totalt 1,3 miljarder kronor). Det som har prioriterats är bredbandsstöd, investeringsstöd och rovdjursstängsel, de två förstnämnda eftersom de öppnade upp först och det sistnämnda för att det är ett säsongsstöd.
- För LLU har totalt 470 ansökningar inkommit om 520 miljoner kronor. 160 ärenden har inkommit till Jordbruksverket från LAG-grupperna. Av dessa har 24 fått bifall. I många fall krävs kompletteringar. Det finns LAG-grupper som fortfarande inte har en verksamhetsledare. En viktig fråga som diskuterats är paraplyprojekt, där kommissionen menar att det inte längre är möjligt att arbeta med sådana (vilket gjordes under förra programperioden).
- De första besluten om ansökningar till havs- och fiskeriprogrammet fattas i september. 120 projektstödsärenden ligger hos Jordbruksverket.

Förskottsbetalningar kan betalas ut och det går också att söka delutbetalningar inom flera stöd. 70 miljoner kronor har hittills betalats ut. Slututbetalningar kommer att kunna ske från och med oktober/november, men sedan tillkommer handläggningstid.

Det finns ett stort intresse för miljöersättningar – framför allt betesmark och ekologisk produktion, men också djurvälståndersättningar – och anslutningen större än förväntat. Intresset för ersättningar till minskat kväveläckage och hotade husdjursraser är mindre, men det är tidigt i programperioden och flera stöd öppnade i år. För jordbrukarstöden har prioriteringen varit att få ut så mycket pengar som möjligt så snabbt som möjligt. Det medför att mindre stöd inte prioriterats.

Ett nytt mjölkstöd har införts, som ligger utanför landsbygdsprogrammet, och Jordbruksverket har fått i uppdrag att betala ut det omgående.

Reserv av bredbandspengar som inte fördelats till länsstyrelserna ska fördelas inom en månad. Det handlar om totalt 30 % av 3,2 miljarder kronor. Samma fördelningsnyckel som tidigare kommer att användas men det finns uppdaterade marknadsanalyser.

Inför nästa år kommer länsstyrelserna och andra aktörer att se över sina handlingsplaner och urvalskriterier.

Besöksadress: Vallgatan 8

Leveransadress: Gjuterigatan 4

Postadress: 551 82 JÖNKÖPING

Tel: 036-15 50 00

Webb: www.landsbygdsnatverket.se

E-post: landsbygdsnatverket@jordbruksverket.se

Sociala medier:

facebook.com/landsbygdsnatverket

[@landsbygdsnatve](https://twitter.com/landsbygdsnatve) - twitter

Jordbruksverket fick i mars i uppdrag av regeringen att se över miljömålen och föreslå nya åtgärder, och förändringar i åtgärder, i landsbygdsprogrammet. Uppdraget utförs tillsammans med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten och ska redovisas i början av oktober.

Vid förra styrgruppsmötet togs en fråga om fasta investeringar upp. Enligt EUs regelverk får investeringsstöd gå till fast egendom, maskiner och utrustning. Sverige har valt att smala av utrustning till enbart fast inredning (ett begrepp som definieras i jordabalken). Det finns två skäl till detta. Det första är att det som inte är fast inredning lätt kan avyttras och i EUs regelverk anges att en investering ska finnas kvar i åtminstone fem år. Det andra är att man antar att mer pengar kommer att sökas än vad som finns och att det därför krävs en prioritering av vilka investeringar som kan få finansiering.

Diskussion

En fråga uppkom huruvida några av LLU-ansökningarna var flerfunds lösningar. Andreas tar reda på det till nästa möte med styrgruppen.

De minsta aktörerna långt ut på landsbygden bedöms få allt svårare att ta del av medel från landsbygdsprogrammet. Fotbollsförbundet har tidigare lyft tre problem:

1. Minimibeloppet på 100 000 kronor.
2. Bristen på lotsar som kan hjälpa till med ansökningar, vilka behövs eftersom programmet är komplext och det är svårt att få ansökningar godkända.
3. Begränsningen till fast inredning

Även kravet på 30 % medfinansiering med offentliga medel komplicerar för mindre aktörer. Informationen om detta krav är också bristfällig. Syftet är att få in mer pengar i programmet. Kommunerna borde dock ha kunskap om detta och i större utsträckning erbjuda hjälp (istället för att genomförarna själva ska ta initiativ till att kontakta kommunerna). Landsbygdsutvecklingsenheten på Jordbruksverket och länsstyrelsen kan ge svar på eventuella frågor kring detta.

- Andreas Mattisson tar till nästa styrgruppsmöte fram uppgifter om ansökningar med flerfunds lösningar till nästa styrgruppsmöte.

6. Information budget

Jordbruksverket kommer inte att få extra förvaltningsanslag för att finansiera LLU-administration eller utveckling av IT-system. Det innebär att TA-medlen även behöver täcka dessa kostnader, utöver kostnader för utvärdering, ÖK, blockdatabasen, Landsbygdsnätverket m.m. Maximalt 4 % av landsbygdsprogrammet får avsättas för administration. Tidigare låg Sverige på 3,6 %, men nu har andelen ökat till 4 %.

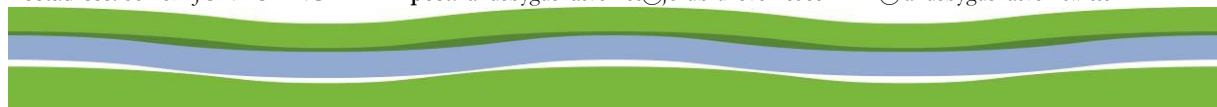
Jordbruksverket har givits en ram för tilldelning av TA-medel och fått i uppdrag att utifrån denna ram anpassa de verksamheter som myndigheten har ansvar för och ta fram ett förslag på budgetfördelning till november. Utfallet är inte klart ännu men det är inte omöjligt att Landsbygdsnätverkets budget kommer att skäras ned med i storleksordningen 20–30 %. Det gäller inte nätverkets inriktning fiske och vattenbruk som finansieras med särskilda TA medel tillsammans med och projektmedel.

Parallellt med detta ser Näringsdepartementet över innehållet i landsbygdsprogrammet. Åtgärder som är små och dyra i hantering kan eventuellt styrkas. Processen med programändringar är tidskrävande – de ska beslutas av regeringen och godkännas av kommissionen – så sannolikt kommer inte ett nytt program att finnas klart förrän i januari 2018. 5 % av budgeten ska gå till LLU.

Diskussion

Vid en programöversyn är det viktigt att man inte bara tittar på de stöd som hittills varit efterfrågade. Små aktörer kan ha svårt att komma igång och söka medel. Det märks mindre om det skärs i de stora pottorna än om hela stöd tas bort.

När programmet ses över bör man också fundera på förenklingsmöjligheter. Det krävs en avvägning rörande korrekt hantering (som alla önskar) och enkelhet. De som arbetar på regionkontoren har många bra förslag.

I Jordbruksverkets förslag till budgetfördelningen bör man se till helheten och fundera på möjligheter till samverkan och synkronisering. Exempelvis finns det begränsade resurser till kompetensutveckling i landsbygdsprogrammet medan Landsbygdsnätverket arbetar mycket med det.

Aktivitetsplaneringen måste göras utifrån osäkra budgetramar. Styrgruppen bör ha beredskap för eventuella nedskärningar och bland annat fundera igenom om det är mest lämpligt att använda osthyvel (och skära ned lite överallt) eller tårtspade (och ta bort hela aktivitetsområden).

- I aktivitetsplaneringen bör styrgruppen ha med sig att det kan bli nedskärningar i budgeten. Möjligtvis kan två olika prioriteringar göras, en för en bibehållen budget och en för en bantad.

7. Lägesrapport om nätverkets verksamhet

En lägesrapport hade skickats till styrgruppen inför mötet.

Vid styrgruppsmötet i september 2015 beslutade styrgruppen att Landsbygdsnätverkets kansli skulle genomföra sitt förslag på klimatsatsning. En tankesmedja har genomförts och en session på nätverksträffen handlade om klimat, så som beslutades. På grund av att Maria Gustafsson är tjänstledig får kansliet dock svårt att hinna med att genomföra de planerade telefonseminarierna. Därtill bedöms arbetsgrupperna behöva satsa på sina huvudsakliga områden och den planerade diskussionen om klimat vid den gemensamma arbetsgruppssträffen föreslås därför skjutas på framtiden. Styrgruppen bedömde att dessa klimataktivitet inte behöver genomföras under hösten utan kan diskuteras i samband med aktivitetsplaneringen för 2017–2018.

Maria Gustafssons tjänstledighet har lett till förändringar i personalsammansättningen på Landsbygdsnätverkets kansli. Nils Lagerroth är verksamhetsledare. Karin Hjerpe har ansvar för styrgruppens aktivitetsplanering samt uppföljning och utvärdering. Inger Pehrsson är kanslirepresentant i arbetsgruppen Gröna näringar, Madelene Nelson är kanslirepresentant i arbetsgrupperna Integration och Unga i landsbygdsutveckling. Magnus Nordgren arbetar med fiske och vattenbruk, nätverket för landsbygdsutvecklare samt nätverksträffen. Totalt arbetar 11 personer på kansliet (8,5 heltidstjänster). En leaderträff hålls den 28-29 september i Varberg. Runt 150 personer är anmälda. Thomas Norrby, Annika Andersson, Sofia Lindblad och Christina Frieberg från styrgruppen kommer att delta, och även övriga ledamöter är välkomna. Inriktningen är turism och arbetsgrupperna kommer att anordna seminarier.

Diskussion

Det är svårt att i lägesrapporten se kopplingen mellan målen och aktiviteterna och det bör vara en av styrgruppens huvudsakliga uppgifter att stämma av måluppfyllelse. En ny struktur är därför önskvärd, där aktiviteterna redovisas i anslutning till det mål man strävat mot.

- Eventuella klimatsatsningar diskuteras i samband med övriga initiativ i aktivitetsplaneringen.
- Styrgruppens ledamöter är välkomna att anmäla sig till leaderträffen.
- Kansliet får i uppdrag att strukturera lägesrapporten utifrån de mål som Landsbygdsnätverket ska uppnå.

8. Ekonomisk lägesrapport

Underlag hade skickats till styrgruppen inför mötet.

Vid förra styrgruppsmötet uppgav styrgruppen att det var önskvärt att projektmedlen för fiske och vattenbruk redovisas tillsammans med övriga medel. Det är dock värt att notera att styrgruppen inte förfogar över dessa medel lika fritt. Pengarna kan enbart användas till fiske och vattenbruk och eventuella omprioriteringar kan endast göras inom projektet.

Servicearbetsgruppen och samordningsgruppen kommer sannolikt att vilja flytta över pengar till nästa år. EIP kommer troligtvis inte att nyttja hela budgeten.

Diskussion

Besöksadress: Vallgatan 8
Leveransadress: Gjuterigatan 4
Postadress: 551 82 JÖNKÖPING

Tel: 036-15 50 00
Webb: www.landsbygdsnatverket.se
E-post: landsbygdsnatverket@jordbruksverket.se

Sociala medier:
facebook.com/landsbygdsnatverket
[@landsbygdsnatve](https://twitter.com/landsbygdsnatve) - twitter

Arbetsgrupperna Gröna näringar och Naturturism har sökt projektmedel från landsbygdsprogrammet. Det bör tydliggöras vilket ansvar styrgruppen har för dessa projekt. Projekten kommer sannolikt ha egna styrgrupper men aktiviteterna som genomförs inom projekten kan rapporteras i lägesrapporten. Projektet nätverk för fiske och vattenbruk har dock en särställning eftersom det motsvarar den del av Landsbygdsnätverket som finansieras med öronmärkta medel från landsbygdsprogrammet.

- Kansliet tar fram ett förslag som tydliggör hantering av projekt och styrgruppens roll.

9. Styrgruppens sammansättning – information om GD-beslut samt fortsatt process med styrgruppsammansättningen 2017–2018

Styrgruppens förslag på styrgruppens sammansättning har dragits för Jordbruksverkets generaldirektör, som beslutade i enlighet med förslaget med reservationen att ytterligare ett försök ska göras att få med SKL. Styrgruppen kommer då fortsättningsvis att bestå av 15 ledamöter. Naturvårdsverket deltar från och med decembermötet.

I höst kommer ett utskick att göras till alla medlemmar i vilket de uppmanas att anmäla intresse för att ingå i styrgruppen. Kansliet tar fram ett förslag om ny styrgruppsammansättning maj 2017– maj 2019. Styrgruppen utformar förslag vid decembermötet, som sedan dras för Jordbruksverkets generaldirektör före årsskiftet. En eventuell översyn av stadgarna görs vid februarimötet.

Diskussion

Med kommande budgetneddragningar kunde det vara en fördel att behålla nuvarande styrgrupp ett år till. Det anges dock i stadgarna om hur styrgruppen ska hanteras.

- Kansliet tar fram ett förslag om ny styrgruppsammansättning till decembermötet för perioden maj 2017 – maj 2019, som sedan beslutas av styrelsen och därefter dras för Jordbruksverkets generaldirektör.
- En översyn av stadgarna görs vid februarimötet.

10. Beslut om arbetsplan och tematisk grupp för vattenbruk och fiske

Underlag hade skickats till styrgruppen inför mötet.

Handläggningen av projektansökan är färdig men beslut fattas först den 8 september.

Christina Frieberg kommer att gå i pension och en ny ordförande för gruppen kommer att behöva tillsättas. Den tematiska gruppen föreslår en representant, förhoppningsvis från ett leaderområde som har finansiering från havs- och fiskerifonden.

Diskussion

I den tematiska gruppens förslag ingick två personer från Landsbygdsnätverkets kansli i den tematiska gruppen. Hans-Olof Ståhlgren deltar dock i egenskap av expert på Östersjöstrategin och inte som kansliresurs, vilket innebär att han representerar Jordbruksverket.

Kansliresursen bör inte vara ledamot i den tematiska gruppen (och generellt inte ledamöter i tematiska grupper). Styrgruppen bör ha möjlighet att vid behov växla kanslirepresentanter mellan olika arbetsgrupper.

En förändring som projektet enligt arbetsplanen ska få till stånd är att ”Förmedla kunskapen om mindre miljöbelastande system och redskap till Landsbygdsnätverkets medlemmar”. Det specifika målet är att öka kunskapen om mindre miljöbelastande system och fiskeredskap hos Landsbygdsnätverkets medlemmar och därigenom ge dem goda möjligheter att stödja projekt och aktiviteter som förbättrar konsumenternas kunskaper och därmed ökar betalningsviljan. Det finns dock många medlemmar i nätverket som inte arbetar med fiske och vattenbruk och målet bör inte tolkas som att alla medlemmars kunskap ska öka utan att berörda medlemmar ska få tillgång till kunskapsunderlag som de behöver.

Vattenmyndigheterna har en viktig roll. Eftersom de inte ingår i den tematiska gruppen är det extra viktigt att de involveras i delmålgrupperna.

Besöksadress: Vallgatan 8

Leveransadress: Gjueterigatan 4

Postadress: 551 82 JÖNKÖPING

Tel: 036-15 50 00

Webb: www.landsbygdsnatverket.se

E-post: landsbygdsnatverket@jordbruksverket.se

Sociala medier:

facebook.com/landsbygdsnatverket

[@landsbygdsnatve](https://twitter.com/landsbygdsnatve) - twitter

Beslutades

- Att tillstyrka den tematiska gruppens förslag till arbetsplan för hösten 2016
- Att den tematiska gruppen för Fiske och vattenbruk ska bestå av 8 personer
- Att ledamöter i den tematiska gruppen utses av Landsbygdsnätverkets styrgrupp
- Att ordföranden i den tematiska gruppen utses av Landsbygdsnätverkets styrgrupp
- Att delmålgruppernas ledamöter som arbetar med de fyra insatsområdena utses av den tematiska gruppen
- Att när delmålgruppernas medlemmar ska utses ska den tematiska gruppen ta hänsyn till följande
- Ge Landsbygdsnätverkets samtliga medlemmar möjlighet att delta i arbetet
  - Verka för att specialinriktade organisationer med intresse för och kunskap om den aktuella frågan verkligen blir delaktiga (exempelvis vattenägare, fisketurismorganisationer och producentorganisationer)
  - Verka för att akademisk kunskap och forskning blir involverade i arbetet
  - Verka för att det ska finnas möjlighet för en leaderrepresentant att delta i varje delmålgrupp
- Att utse följande ledamöter till den tematiska gruppen
- Christina Frieberg, utses även till ordförande
  - Ellen Bruno, SNF
  - Tore Johansson, Yrkesfiskarna
  - Daniel Melin, Jordbruksverket, fiskerieniheten
  - Hans-Olof Ståhlgren, Jordbruksverket, strategin för Östersjöområdet
  - Johan Wagnström, länsstyrelsen Skåne
- Att ge mandat till den tematiska gruppen att gå vidare i dialogen med Havs- och vattenmyndigheten där de utser en representant till den tematiska gruppen
- Att ge mandat till den tematiska gruppen att diskutera med de mest framträdande organisationerna inom vattenbruk för att erbjuda dem en möjlighet att ha en representant i den tematiska gruppen. Denna ledamot kan alternera mellan organisationerna.

- I kommande arbetsplan för 2017–2018 behöver det specifika målet om ökad kunskap om mindre miljöbelastande system och fiskeredskap förtydligas.
- Vattenmyndigheterna bör beredas plats i delmålgrupperna.

11. Beslut om nätverksträff

Underlag hade skickats till styrgruppen inför mötet.

Via mejl har styrgruppen bestämt att skjuta fram nätverksträffen till februari 2017. Länsstyrelserna ska tillfrågas om de vill anordna regionala träffar.

Diskussion

Det är svårt att veta hur stort intresset hos länsstyrelserna är för att anordna regionala träffar. Om en länsstyrelse inte är intresserad bör frågan gå vidare till andra aktörer, exempelvis landsbygdsutvecklare och Hela Sverige ska Leva. Det bör inte innebära några kostnader för regionala arrangörer, utöver eventuella kostnader för teknik. Länsstyrelserna bör snarast kontaktas i syfte att undersöka intresse.

Även om förslaget innebär att en nationell träff hålls på ett ställe, från vilken utsändningen görs, är det viktigt att mötet blir interaktivt. Det krävs att tekniken anpassas för detta. Möjligheterna att vid behov hålla presentationer från de regionala träffpunkterna bör undersökas. Det kan dock vara besvärligt att hitta tillräckligt bra tekniklösningar.

Den nationella träffen bör hållas i Stockholm. Sannolikt ger det fler möjlighet att delta och genom att regionala träffar anordnas ger tillräckligt signalvärde.

Det är viktigt hur man kommunicerar lokaliseringen. Det bör inte framställas som att huvudalternativet är att delta vid en nationell träff men att det också finns möjlighet att ansluta via regionala noder. Man kan kalla den nationella träffen för sändningsplats eller nätverksträff istället. De regionala träffarna bör också ge ett mervärde. Exempelvis kan speeddating mellan aktörer genomföras. Länsstyrelserna trodde dock inte att träffen skulle kunna nyttjas i det regionala partnerskapsarbetet. Antalet medverkande vid nätverksträffarna brukar uppgå till runt 200 personer. Om det kommer minst 20–30 aktörer till varje länsstyrelse har vi ökat antalet deltagare påtagligt.

Det föreslagna programmet – presentation av slutbetänkandet från den parlamentariska landsbygdskommittén, inspirerande föreläsningar från arbetsgruppen samt möjligheter till erfarenhetsutbyte – påminner starkt om programmet för leaderträffen. Det är viktigt att säkerställa att det inte blir en upprepning, eftersom många av deltagarna sannolikt kommer från leader.

Ordföranden i den parlamentariska landsbygdskommittén har tillfrågats om datum när han kan delta men ännu inte svarat. Träffen ska hållas den 7, 8 eller 9 februari.

Styrgruppen bör i samband med aktivitetsplaneringen fundera igenom om det finns ett behov av en nationell nätverksträff. Informationen som sprid genom denna kanske når fram via andra vägar. Det är dock bra att Landsbygdsnätverket i år testar en ny modell.

Beslutades

- Att nätverksträffen hålls den 7, 8 eller 9 februari.
- Att nätverksträffen arrangeras i Stockholm
- Att kansliet i samråd med Peter Melin, Eva Engström och Thomas Norrby får i uppdrag att färdigställa ett program utifrån presentation av den parlamentariska landsbygdskommitténs arbete, inspirerande föreläsningar om några av de teman som arbetsgrupperna i nätverket fördjupat sig i samt möjlighet till möten och erfarenhetsutbyte mellan deltagande aktörer och med myndighet/regeringskansli.

- Länsstyrelserna kontaktas snarast angående anordnande av regionala träffar, vilka ansluts via videolänk/webbsändning. I de fall länsstyrelsen inte är intresserad bör frågan gå vidare till annan aktör.
- Styrgruppen ska diskutera behovet av en årlig nätverksträff i samband med aktivitetsplaneringen.

12. Delrapport från gruppen som undersöker Landsbygdsutvecklarnätverk

Underlag hade skickats till styrgruppen inför mötet.

I underlaget har arbetsgruppen förtydligat att det är en kartläggning för att undersöka behovet och intresset av nätverk och att det inte är en inbjudan om att delta. Aktörernas behov och intresse kommer att ligga till grund för förslag på aktiviteter som på sikt kan genomföras. Frågeställningar har justerats för att inte styra mot fysiska träffar.

50 000 kronor har avsatts för kartläggningen och ungefär hälften av arbetet är utfört.

Arbetsgruppen har fått medskick om att enkäten bör innehålla maximalt 8 frågor.

Diskussion

Lämpligheten att utreda framtida kostnadskrävande satsningar i ett skede när vi sannolikt står inför budgetmedskärningar diskuterades. Kartläggningen blir ett underlag i prioriteringen och det kan också hända att finansiering och ansvar för utförande av de aktiviteter som föreslås kan ligga på annan aktör än Landsbygdsnätverket.

Thomas Norrby meddelar att hans studenter finns tillgängliga för att vid behov genomföra intervjuer.

I enkäten saknas en fråga om det finns något behov av nätverksaktiviteter. Fråga 5 bör ersättas med en sådan fråga och de som anger att de har ett behov av ett nätverk för landsbygdsutvecklare får därefter en följdfråga i form av nuvarande fråga 5.

Därtill vore det önskvärt att ha med en fråga om den svarande idag tar del av Landsbygdsnätverkets aktiviteter.

Om enkäten skickas till organisationerna snarare än enskilda personer finns det en risk för att den som får enkäten inte känner sig berörd. Svaren kommer då att bli svåra att tolka. Samtidigt är det inte tids- och kostnadskrävande att samla in kontaktuppgifter till enskilda personer.

Beslutades

Att	den genomförandeplan avseende metod och tidsplan som finns beskriven i dokumentet som styrgruppen fick inför mötet godkänns.
Att	De beskrivna frågorna till webbenkäten och intervjufrågorna ska användas med ovan beskriven förändring av fråga 5.
Att	Den prioritering av målgrupperna som gjorts i bilaga 3 som styrgruppen fick inför mötet ska användas.

- Fundera på om det finns utrymme för en fråga om i vilken utsträckning svaranden deltar i av Landsbygdsnätverket anordnade aktiviteter.
- Kontakta Thomas Norrby om studenter ska hjälpa till med intervjuer.

13. Beslut om vetenskapligt råd

Underlag hade skickats till styrgruppen inför mötet.

Diskussion

Det behöver förtydligas att arbetsgrupperna ska engagera forskare vid behov. Informationen bör gå ut till arbetsgrupperna så att de kan budgetera för forskare i sina arbetsplaner. Ett alternativ är att styrgruppen avsätter en särskild budgetpott för forskningssamverkan, varifrån resurser kan avropas. Detta får diskuteras i samband med budgetarbetet.

Beslutades

Att	inte inrätta något vetenskapligt råd.
Att	uppmuntra arbetsgrupperna att vid behov engagera forskare i nätverksaktiviteterna.
Att	Landsbygdsnätverket utifrån behov engagerar forskare i nätverks- och leaderaktiviteter och i kommande Ullbageprocess.

- I samband med budgetarbetet bör styrgruppen diskutera om en särskild pott ska avsättas för samverkan med forskare, från vilken medel kan avropas.

14. Första diskussion om aktivitetsplan 2017–2018

Underlag hade skickats till styrgruppen inför mötet.

Vid förra styrgruppsmötet diskuterades processen för aktivitetsplaneringen. Inför tankesmedjorna (entimmes strukturerade telefonmöten) kommer styrgruppen att få mer underlag (tabell 1).

De övergripande målen för nätverket är givna av kommissionen. Det är bra om styrgruppen beslutar om specifika mål för aktivitetsplanen. Arbetsgrupperna kommer att föreslå specifika mål, och aktiviteter som bör genomföras för att nå dessa, liksom övriga medlemmar, så styrgruppen kommer att ha underlag att utgå från. Det kan också krävas en fortsatt dialog med arbetsgrupperna kring formuleringar, framför allt i de fall styrgruppen prioriterar att inrätta nya arbetsgrupper.

Tabell 1. Process kring aktivitetsplanering.

	Styrgrupp	Arbetsgrupp	Övrigt
September	Inledande behovsanalys vid styrgruppsmöte den 1 september	Resultatuppföljning Behovsanalys Färdigställande av arbetsplan "light" (aktiviteter, mål, och budget)	Utskick till medlemmar i början av september där de ombeds skicka in behov (enligt mall) till kansliet
Oktober		Initiativ från andra medlemmar som rör arbetsgruppernas verksamhetsområden	Svar från medlemmar ska vara kansliet tillhanda i början av oktober
November	Styrgruppen får underlag i form av medlemsinitiativ som inte rör någon arbetsgrupp och arbetsplaner "light". Tankesmedjor med styrgruppen runt den 14-16 november	Resultatuppföljningar och arbetsplan "light" ska vara klara senast i början av november. Planerna skickas till alla andra arbetsgrupper samt styrgruppen den 8 november. Vid den gemensamma arbetsgruppsträffen den 15 november diskuteras resultatuppföljning och arbetsplaner "light". Arbetsgrupperna lägger till eventuell samverkan med andra grupper.	Karin sammanställer minnesanteckningar från tankesmedjorna till en preliminär aktivitetsplan.
December	Styrgruppen får underlag i form av en preliminär aktivitetsplan den 30 november. Styrgruppsmöte den 6-7 december.		

Diskussion

Det är inte självklart att Landsbygdsnätverket ska bibehålla de befintliga arbetsgrupperna utan andra prioriteringar kan göras. Arbetsgrupperna tillsätts på två år och har arbetsplaner som sträcker sig över två år. Samtidigt vore det ett konstigt signalvärde att avveckla arbetsgrupperna Gröna näringar och Integration och övriga grupper är så pass nya att de behöver mer tid för att bli färdiga med sina tilldelade uppdrag.

En runda genomfördes och en mer utförlig beskrivning av de behov som togs upp återfinns i bilaga 1. Flera styrgruppsledamöter lyfte att de presenterade behoven inte var förankrade inom den egna organisationen utan att avstämningar kommer att göras senare under hösten. Övergripande var behoven:

- Förenkling i regelverk, handläggning och administration av programmen, nu och i kommande program
- Förståelse mellan konsumenter och producenter kring produktion av mat
- Attityder och värderingar kring stad och land och hur man ser på landsbygden

- Flerfondslösningar
- De fem strategiska samverkansprogrammen, framför allt det om cirkulär biobaserad ekonomi.
- Gröna näringar, bland annat innovation, vattendirektivet, klimat och hur man kan stötta mjölkbönder som lagt ned och bevara de värden de byggt upp
- Integration
- Infrastruktur och bredband (exempelvis finansieringsmöjligheter för bredbandsprojekt som fått avslag från landsbygdsprogrammet samt tankesmedjor om vad digitalisering och andra förändringar i samhället innebär för landsbygden)
- Särskilt viktiga målgrupper är nya regioner och aktörer på regional nivå, det lokala civilsamhället och unga.
- Spridning av goda exempel

- Karin Hjerpe skickar en doodle för att bestämma datum för tankesmedjor.

15. Nya medlemmar

Underlag hade skickats till styrgruppen inför mötet.

Diskussion

Det är ett problem att SKL inte informerar kommunerna om att de är medlemmar i Landsbygdsnätverket. Jordbruksverkets generaldirektör kommer att ta kontakt med SKL. Landsbygdsnätverkets kansli har även varit i kontakt med SmåKOM, som sannolikt är mer berörda av Landsbygdsnätverkets arbete, men de har inte möjlighet att delta i styrgruppen.

Beslutades

Att Kansliet meddelar Jokkmokks kommun att de redan är medlemmar indirekt via SKL.
Att Kansliet meddelar Region Skåne att de redan är medlemmar indirekt via SKL
Att Kansliet meddelar House of Hemp AB att de får avslag eftersom det enbart är intresseorganisationer och myndigheter verksamma på nationell nivå som kan bli medlemmar.

16. Utvärdering av Landsbygdsnätverket

Under 2016 kommer den första utvärderingen av Landsbygdsnätverket att göras. Utredningssekreterariatet har gett i uppdrag åt Mari Andersson, utredningsenheten Jordbruksverket, att hålla ihop arbetet. Mari kommer att följa arbetet med framtagande av aktivitetsplan genom att delta vid styrgruppsmöten (punkt 14 vid dagens möte, tankesmedjorna i november och decembermötet), vid någon arbetsgrupps möte under hösten samt den gemensamma arbetsgrupps träffen.

Kommissionen ställer krav på att det ska göras en uppföljning av huruvida Landsbygdsnätverket bidragit till de fyra målen (mer delaktighet i landsbygdsutveckling, ökad kvalitet i genomförande av programmen, sprida kunskap till potentiella stödmottagare samt innovation). Landsbygdsnätverkets kansli har påpekat att det är viktigt att följa interventionslogiken och inte gå direkt på att försöka mäta effekterna.

Utvärderarna trycker på att det är viktigt att vi har användning av utvärderingsresultaten och vi har därför getts möjlighet att ge inspel rörande vad som ska utvärderas. Landsbygdsnätverkets kansli har lyft följande förslag på utvärderingsfrågor:

- Är de prioriteringar vi gjort rätt?
- Är behovsanalyserna väl genomförda?
- Är vårt val att använda oss av interventionslogik light i vår planering bra?
- Har de förändringar vi genomfört sedan föregående programperiod resulterat i mer organisatoriskt lärande (som ett komplement till det individuella)?
- Är vi en arena som fyller ett tomrum eller fanns det någon annan arena som mycket väl hade kunna göra samma sak och ge samma effekter?

Diskussion

Frågan om huruvida de förändringar vi genomfört sedan föregående programperiod resulterat i mer organisatoriskt lärande är för bred. Det är sannolikt mer intressant att undersöka om det finns några exempel på när Landsbygdsnätverkets arbete lett till ett organisatoriskt lärande.

Vid styrgruppsmötet i diskuterades hur Landsbygdsnätverket kan vara behjälpligt i utvärderingen och samspela med utvärderingssekreteriatet. Förslagsvis bjuds någon från utvärderingssekreteriatet in till nästa styrgruppsmöte för att presentera utvärderingsplanen samt Tillväxtverkets följeforskning kring fondsamordningen.

En uppföljning behöver göras om hur det går för de leadergrupper som har flerfonds lösningar. En konferens om fondsamordning ska hållas i december, och den har förlagts till Sverige för att vi är ett av få länder som har fondsamordning. Inför konferensen ska en student vid SLU göra en förstudie. Thomas Norrby tar gärna emot inspel om vilka frågor som ska ställas samt vilka hen bör tala med.

- Kansliet ser över möjligheterna att någon från utvärderingssekreteriatet medverkar vid nästa styrgruppsmöte.
- Eventuella förslag på upplägg av förstudien om fondsamordning skickas till Thomas Norrby.

17. Övriga frågor

Den 17–20 maj, 2018 anordnas landsbygdsriksdagen i Örnköldsvik, men hela länet ska involveras och aktiviteter genomföras på andra ställen också. Inspel kan skickas till Terese Bengard. Tanken är att man ska kunna förlägga andra möten i anslutning till landsbygdsriksdagen så att man är på plats redan på onsdagen.

Dokumenthanteringen inför styrgruppsmöten behöver förbättras. Det finns en webbplats där materialet kan läggas www.landsbygdsnatverket.se/internt. Dokumenten kan komma åt av alla men är inte sökbara från www.landsbygdsnatverket.se.

- Eventuella inspel rörande landsbygdsriksdagen 2018 skickas till Terese Bengard.
- Kansliet skapar en sida för styrgruppen på www.landsbygdsnatverket.se/internt där dokument läggs upp.

18. Nästa möte 6-7 december

ENRDs träff om fondsamordning sammanfaller med styrgruppsmötet.

Styrgruppen samlas i Hammarstrand på kvällen den 5 december. Mötet inleds vid klockan 8.00 den 6 december och avslutas vid 12 eller 14 (beroende på restider) den 7 december.

Under 2017 ska styrgruppen ha möten i februari, maj (tvådagars), september och december (tvådagars). Nils Lagerroth undersöker om vi verkligen behöver ha två tvådagarsmöten per år och skickar därefter ut en doodle med förslag på datum. Jämna veckor förordas och möjligtvis kan ett tvådagarsmöte hållas på Öland med Tore Johnsson som värd.

- Styrgruppen samlas i Hammarstrand kvällen den 5 december och mötestiden anpassas så att alla hinner hem på kvällen den 8 december.
- Nils Lagerroth skickar ut en doodle för möten under 2017.

Bilaga 1

Christina Frieberg

- Det är komplicerat och tidskrävande att nå från projektansökan till beslut. Landsbygdsnätverket skulle kunna bidra genom att anordna aktiviteter och initiera diskussioner om handläggning, administration och förenklingsfrågor. Det skulle bidra till det övergripande målet om att öka kvaliteten i genomförandet av programmen.

Thomas Norrby

- Vattenfrågan är problematisk och berör landsbygdsprogrammet mycket, bland annat genom landsbygdsprogramfinansierade projekt som Greppa näringen. Vattenmyndigheterna sätter tvingande regler och systemet med vattenråd funkar inte alls. SLU är måna om att följa frågan.
- De fem strategiska samverkansprogrammen är satsningar som Landsbygdsnätverket skulle kunna bidra till, framför allt det om cirkulär biobaserad ekonomi. Alla aktörer måste förstå detta och kunna använda ett språk som funkar i sammanhanget.
- Hur kommer det funka med nya regionala strukturer?
- Det är fortfarande i alltför stor utsträckning vattentätaskott mellan olika fonder. Det kan vara svårt att påverka i nuvarande program, men vi behöver redan nu börja arbeta med nästa programperiod.

Ingemar Alm

- Vattendirektivet slår hårt mot landsbygden och det är en fråga som Landsbygdsnätverket skulle kunna arbeta med.
- Ett annat viktigt område är svårigheterna att söka medel från programmen, särskilt för mindre aktörer långt ut på landsbygden. Vi håller på att bygga upp ett system där avståndet mellan myndigheterna och användarna är väldigt stort, och det är en fara för demokratin när gräsrotterna inte längre har något förtroende för myndigheter. Om Landsbygdsnätverket kan skapa broar vore det bra.

Tore Johnsson

- Vattenfrågan är jätteviktig, särskilt för dem som producerar i havet.
- Förenkling är också en viktig fråga där det är bra om Landsbygdsnätverket kan bidra.
- Förståelsen behöver öka kring produktion av mat, framför allt fiske. Förhoppningsvis kan projektet fiske och vattenbruk bidra inom detta område.

Mattias Grapenfelt

- Ett område som Hushållningssällskapens förbund månar om är att konsumenter och producenter ska komma närmare varandra och aktiviteter som kan öka förståelsen dem emellan är därför prioriterade.

Terese Bengard

- Vi behöver arbeta med attityder och värderingar kring stad och land och hur man ser på landsbygden. Vi har en storstadsnorm, även inom styrgruppen, och behöver fundera på vilka ord och bilder vi använder.
- Kunskapsspridning är ett viktigt område. Om Landsbygdsnätverket ska ha en legitimitet behöver vi nå ut till dem som behöver kunskapen. Det blir allt krångligare för stödmottagare att få pengar från programmen, mer byråkrati och en misstro skapas mot staten och dess funktioner. Där har Landsbygdsnätverket en möjlighet att förändra.
- Regelförändringar som leder till förenkling, både inom Leader och övriga delar av programmen.
- Sakfrågor som är viktiga att arbeta med är integration, service samt grundläggande infrastruktur. Innovation inom mat, energi och gröna näringar bör vi även fortsatt prioritera.
- Grupper som vi särskilt behöver nå är det lokala civilsamhället och unga. Podden är ett mycket bra exempel på en lyckad satsning.
- En tankesmedja skulle kunna genomföras om hur förändringar i samhället kommer att innebära för landsbygden (exempelvis en ökad digitalisering och drönare som sköter varudistribution). Vilka fördelar har landsbygden i en föränderlig värld?

Sofia Lindblad

Besöksadress: Vallgatan 8

Leveransadress: Gjueterigatan 4

Postadress: 551 82 JÖNKÖPING

Tel: 036-15 50 00

Webb: www.landsbygdsnatverket.se

E-post: landsbygdsnatverket@jordbruksverket.se

Sociala medier:

facebook.com/landsbygdsnatverket

[@landsbygdsnatve - twitter](https://twitter.com/landsbygdsnatve)

- Ett av Landsbygdsnätverkets övergripande mål är att bidra till ett bättre genomförande av programmet. Vi måste ha de övergripande målen i fokus när vi diskuterar aktiviteter, annars finns det oändligt mycket att göra.
- Gröna näringar är en stor del av programmet och bör därför prioriteras även av Landsbygdsnätverket. Arbetsgruppen har skickat ut en förfrågan till Landsbygdsnätverkets medlemsorganisationer om förslag på aktiviteter.
- Om Landsbygdsnätverket skulle kunna bidra till att några förenklingsförslag genomförs, och vi skulle kunna visa på att det är vår förtjänst, får vi ett existensberättigande.
- Infrastruktur och bredband borde vi arbeta mer med.
- Vi är överlag dåliga på att prioritera bort saker som vi tidigare arbetat med. För de saker som vi vill fortsätta med kan vi dock hitta nya former (som för nätverksträffen 2017).

Eva Engström

- De grupper som har funnits längst är integration och gröna näringar och det vore en konstigt signalvärde att avveckla dem. De nyare grupperna är ännu inte färdiga med sina uppdrag och bör därför ges tid att bli klara. De arbetsgrupper som vi har idag bör därför sannolikt finnas kvar men vi kan ändra signalerna in till dem. Det normkritiska tänkande i arbetsgruppen unga i landsbygdsutveckling är starkt och skulle kunna spridas till andra grupper.
- Vi måste förankra i våra organisationer och måste då vara tydliga med vad som gäller så att alla inte kommer med flera sidor långa önskelistor i det vidare prioriteringsarbetet.

Annika Andersson

- Förenklingsfrågan är en nödvändighet. Det är väldigt sorgligt om vi tappar landsbygdsutveckling för att det är för komplicerat att söka medel.
- Den regionala nivån är viktig ur många aspekter, framför allt att man träffas och lär känna varandra eftersom det skapar verkstad och leder till konkret handling. De regionala nätverksträffarna är ett bra första steg, men kanske finns ytterligare möjligheter för Landsbygdsnätverket att stärka det regionala samarbetet.
- Det vore intressant att studera hur flerfonderslösningen fungerar – vilka erfarenheter man har och vilka effekter det gett.

Åsa Bjelkeby

- Förenklingsfrågan är viktig att ta itu med.
- Bredbandsfrågan är prioriterade, men inte bara ur infrastrukturperspektiv utan den potential för landsbygden som digitalisering medför.

Andreas Mattisson

- Integration är ett viktigt område där nätverkande som metod lämpar sig väl.
- Spridning av goda exempel är en av Landsbygdsnätverkets huvuduppgifter och sådana kommer snart att finnas i nya programmet.
- Situationen för mjölkbönder har uppmärksammas i media och politik men det är väldigt mycket fokus på att behålla och bevara. Landsbygdsnätverket skulle kunna bidra genom att arbeta med hur man stöttar de som avvecklar och de värden som de byggt upp, vilka kan vara av samhällsintresse.
- Det finns många bredbandsprojekt som fått avslag från landsbygdsprogrammet. Ett arbete behöver göras för att matcha idéer med annan finansiering.

Maria Ahlsved

- Näringsdepartementet tar gärna emot inspel rörande nästa programperiod, vilket befintliga arbetsgrupper kan diskutera.
- En viktig fråga, som kan hanteras inom befintliga arbetsgrupper, är digitalisering och vad den skulle kunna innebära för landsbygden.
- Inom fondsamordningsgruppen pågår ett arbete med regelförenkling.

Nils Lagerroth

Klimatfrågan är av stor vikt. Vad gör vi när vi inte längre kan tanka bensin och diesel?

Besöksadress: Vallgatan 8

Leveransadress: Gjuterigatan 4

Postadress: 551 82 JÖNKÖPING

Tel: 036-15 50 00

Webb: www.landsbygdsnatverket.se

E-post: landsbygdsnatverket@jordbruksverket.se

Sociala medier:

facebook.com/landsbygdsnatverket

[@landsbygdsnatve](https://twitter.com/landsbygdsnatve) - twitter

